

Mezinárodní smlouva jako pramen práva EU

Mezinárodní smlouva – nástroj vnějších vztahů EU

- vylučujeme zřizovací smlouvy (primární právo)
- vylučujeme subsidiární smlouvy uvnitř ES (EU)
- smlouvy s třetími státy, mezinárodními organizacemi: ***d o h o d y***

I. Pravomoci EU k uzavírání dohod

- **hledisko mezinárodního práva:** právní subjektivita a způsobilost
- **hledisko práva EU:** p r a v o m o c
  - stanovená **výslovně** (SFEU, sekundár. právo)
  - stanovená **nevýslovně** (implicitně)

Článek 216 SFEU:

- *výslovné* zmocnění
- nezbytné k *dosažení cílů* v rámci politik
- je to stanoveno aktem *sekundárního* práva
- ovlivnění *existujících pravidel*

Zvláštní případy pravomoci – výslovně stanovená pravomoc

- **společná obchodní politika** (vnější obchod)
- rozvojová a jiná spolupráce se 3. zeměmi
- humanitární pomoc
- **dohody o přidružení** (široké pojetí - privilegované vztahy)
- směnné kurzy eura
- vztahy k mezinárodním organizacím
- diplomatické vztahy

Výlučnost pravomoci EU uzavírat smlouvy

- smíšené dohody (X – EU+členské státy)
  - obsah zahrnuje i oblasti v pravomoci členských států
  - financování i z rozpočtů členských států
- výlučná pravomoc EU:
  - stanoveno aktem práva EU
  - je to třeba k výkonu vnitřních pravomocí
  - mohou být dotčena obecná pravidla EU
  - předmět dohody = předmět platného aktu sekundárního práva (Lugano)
  - v ostatních případech nevýlučná

II. Postup při sjednávání dohody EU

Obecný postup

- Čl. 218
- **Komise** – iniciativa (zahr.pol.: Vysoký představitel)
- Rada pověří *vyjednavče*
- **Rada rozhoduje o podpisu a uzavření** dohody (podpis x ratifikace) (formy souhlasu: rozhodnutí – tj. dvojí)
- Rada rozhoduje **kvalifikovanou většinou**, kromě:
  - jednomyslnost požadována uvnitř
  - dohoda o přidružení
  - Evropská úmluva o lidských právech
- Odchylně u **společné obchodní politiky (čl. 207)**

Zvláštní postup při sjednávání dohody

- **Společná obchodní politika (vnější obch. vztahy)**
  - většina smluv (dohod)
- Komise – zvláštní výbor (koordinace postojů členských států)
- podpis a uzavření (ratifikace): kvalif. větš. kromě:
  - služby, duševní vlastnictví,
  - přímé zahraniční investice
  - kulturní a audiovizuální služby (jazyková rozmanitost)

Kontrola mezinárodních smluv v EU

- „Předběžná kontrola ústavnosti“ smluv v EU
  - Čl. 218 odst. 11 SFEU: posudky ESD
  - srovnání s čl. 87/2 Ústavy ČR

Nejasnosti:

„zamýšlená dohoda“

„nemůže vstoupit v platnost“

III. Závaznost mezinárodních smluv v EU

Závaznost smluv uzavřených EU:

- pro orgány EU a
- pro členské státy (čl. 216 odst. 2)
- *problémy s automatickou závazností smluv sjednaných jen EU pro členské státy (není možnost schválení národním parlamentem)*
- *usnesení vlády ČR: smlouvy se pouze berou na vědomí*

Závaznost smluv EU pro členské státy

- **mezinárodní právo: členské státy jsou třetí státy, které smlouva zavazuje**
  - je to úmyslem smluvních stran,
  - třetí státy s tím musí výslovně a písemně souhlasit
- tyto podmínky splněny, ale ...
- smlouvu provádějí členské státy místo EU
- kdo odpovídá za dodržování?

Postavení smluv v právu EU

- postavení v **hierarchii práva EU**: mezi primárním a sekundárním právem (*smlouvy jsou závazné pro orgány EU i při legislativní činnosti*)
- **přímý účinek**: ano, kromě dohod z oblasti WTO
- interpretace za EU: Soudní dvůr

IV. Zvláštní typy smluv

- smlouvy mezi ES (EU) a členským státem
- smlouvy uzavírané EU před Lisabonem
  - subjektivita EU
  - prohlášení č. 4 k Amsterodamské smlouvě
  - závazky pro členské státy?
  - možnost ústavního přezkoumání v členských státech

V. Mezinárodní smlouvy uzavřené před vstupem do EU

- smlouvy uzavřené státy před jejich vstupem do EU, kde EU se dovolává své pravomoci
- právo EU se nedotýká závazků vůči třetím státům, ale ...
- neslučitelnost: povinnost použít všech vhodných prostředků k odstranění
  - ukončení platnosti
  - renegociace
  - interpretace

Lisabon – oslabení pravomocí členských států?

- Před Lisabonem: smlouvy EU z oblasti II. a III. pilíře s dopadem na členské státy podléhají jejich vnitrostátnímu schválení
- po Lisabonu: zrušeno, žádné schvalování
- příklad Dohody o extradici EU – USA:
  - fakticky zavazuje členské státy
  - sporná subjektivita EU před Lisabonem (proto platnost až 2010)